

Grini-fangene får sitt eget museum

19 247 fanger var innom krigens Grini. I dag åpner kong Harald museet som skal vise hvordan de levde.

**LARS KLUGE
MORTEN UGLUM (foto)**

Uvissheten var verst. Det er de enige om de tre grinifangene Aftenposten møter i museet dagen før det skal åpnes av Kong Harald. Både Einar Linderud og Ole Morten Smith-Housken satt inne for å ha deltatt i utgivelse av illegale aviser. Inger Hammerstad, som dengang het Eriksen, ble tatt for å ha hjulpet flyktninger. Hun var 16 år og satt sammen med sin ett år yngre søster.

En begynnelse

Museet er innredet i bygningen som ligger rett utenfor det som i dag er Ila landsfengsel, og foran det som var hovedporten til krigstidens Grini. Her ble fangene tatt i mot og registrert. Her tok de også i mot besøk og hentet pakker familien kom med.

Museet er foreløpig bare en begynnelse. Initiativta-

ger Ole Morten Smith-Housken håper samlingen vil vokse etterhvert som folk med tilknytning til Grini ser at det nå finnes lokaler der gjenstander, bøker og tegninger kan stilles ut.

De mange tegningene Gunnar Bratlie laget mens han satt på Grini, er en bærebjelke gjennom hele utstillingen. De gir også en helt unik dokumentasjon av fangelivet og overgrep mot fangene. De tyske fangevokternes fotografier av seg selv, ofte i festlig lag, står i makaber kontrast til lidelsene tegningene skildrer.

Drap

Grinis mest dramatiske og tragiske episode fant sted. 21. juli 1944. Seks motstandskjempere, blant dem fem grinifanger, ble skutt noen hundre meter fra selve leiren.

Einar Linderud arbeidet i stenbruddet like ved og så dem som hadde utført drapene, kjøre bort. Han fant den ferske graven og treet med kulehullene. I dag står stubben på Grinimuseet og Linderud har tatt oppstilling for å fortelle Kong Harald sin historie.

Usikkerheten, redselen for å bli sendt til Tyskland, maktesløsheten over å re-

i hendene på hensynsløse mennesker og den dårlige maten er vonde minner som sitter spikret i minnet til de tre grinifangene.

Fellesskap

Men enda sterkere er minnet om fellesskapet og det fantastiske samholdet mellom fangene.

– Jeg reagerer nok sterkere på urettferdighet, spesielt mot barn og unge, fordi jeg satt på Grini, og fordi jeg var så ung. Beretninger om krig gjør nok også sterkere inntrykk på meg. Jeg vet hvordan det er, og det er grusomt å tenke på at mange mennesker i dag, har det slik vi hadde det da, sier Inger Hammerstad.

– Jeg husker fellesskapet best. Selv kom jeg fra en mørkeblå familie. Men på nabocellen satt det bare AUF-gutter. Da jeg kom hjem, kunne jeg alle arbeidssangene. Min far hadde også sittet på Grini. Han var formann i KNS og en nær venn av daværende Kronprins Olav.

Men vi to sang ofte arbeidssanger sammen etter at krigen var slutt, forteller Ole Morten Smith-Housken.

Museet kommer til å være åpent hver søndag fra klokken 1. til 15.

FORHATT: Grinifange nummer 2351 Einar Linderud (t.h.), nummer 7953 Inger Hammerstad, og 3323 Ole Morten Smith-Housken husker alle den forfattede og samtidig latterlige korporal Walter Kunze.

Onsdag 8. mai 1996

Aftenposten

SORRY

I STORTINGET blir Senterpartiets Lahnstein og Jakobsen forfulgt av pressefotografer. Eller er det omvendt? SORRY e. Trc ugens Tas